

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

1923-рэ ильэсийн
гээтхапэм
къыщегъэжьагаа къыдэкы

№ 60 (21549)

2018-рэ ильэс

ГҮҮБДЖ
МЭЛЫЛФЭГЬУМ и 10

ОСЭ ГҮЭНЭФАГЬЭ ИИЭП

Къыхэтыутыгъэхэр ыкын
нэмэгдэх хөтөлбөрийн
тисайт ижүүлэгчдүү

WWW.ADYGOVOICE.RU

Адыгэ Республикаам и Правительствэ игъээст

НыбжыкIЭХЭМ ядзэ-патриот пIуныгъэ гъэлъэшыгъэныр

Республикэм и Лышхъэ зэрэхигье-
унэфыкыгъэмкэ, ильэсийбэрэ Адыг-
им щеджэгье ыкын къулыкъур Ѣзы-
хыгъэ Владимир Заруднитцкэм ишыг-
ыгъэ гъогу уи Хэгъэгу уфэшынкъэн
ыкын шуу пълэгъун зэрэфаем ишысэ

шагью щит. Урысые Федерациим и
Уэшыгъэ КлаачIэхэм исоединение ана-
хыжхэм зыкэ ашыщ я 131-рэ
хушхъафыкыгъэ шончэо бригадэу
пэлэе къыхъэм къыклоц! Мыекъуапэ
шыгъагээм идээ хабзехэр гъэптигъэн-

Адыгэим и Лышхъэ Кумпыл Муратрэ Урысые
Федерацием и Уэшыгъэ КлаачIэхэм я Генштаб и
Дээ академие ипащэу, генерал-полковнику
Владимир Заруднитцкэмрэ Адыгэ Республикаам и
Правительствэ и Унэ Ѣзыдэриягъэ зэлукIэгъум
Адыгэим дзэ-патриот движением
зыщегъэушомбгъугъэним фытегъэпсыхъэгъэ
зэдэлэжэныгъэм иофыгъохэм ашытегушиагъэх. А
зэлукIэгъум хэлэжьагь Адыгэ Республикаам
иветранхэм я Совет итхаматэу Къоджэ Аслын.

хэмкэ генерал-полковникым иофышо
зэригъэцэктэгъэр Кумпыл Мурат
хигъэнэфыкыгъ.

Адыгэ Республикаам ыпашхъэ гъэхъэ-
тэ ин дэдэхэр зэрэштиригъэхэм ыкын
ильэсэбэ хууьзэу гутиныгъэ фырилэу
иоф зэриштэрэм алаа республикэм итын
анаах ляаплэу медалэу «Адыгэим и
Щытхъузехъ» зыфиорэр Владимир Зар-
уднитцкэм фагъэшшошагь.

«Урысые дээмрэ флотымрэ ятарихъ
тицыгъхэм нэклубго шэгъуабэ хат-
хагь. Дээ бригадэхэр тиреспубликэ
ильэсэбэрэ зэрэштилааъхэм иштуягъэ
къекуягь дээ хабзехэм алтапсэ ыкын
патриот пуныгъэр гъэлъэшыгъэнимкэ.
Мы иофынным чыпшшо щаубыты дээ
къулыкъушхэм ыкын ветеран орга-
низацихэм. Ахэр ныбжыкIэхэмкэ
шысэ мэхъух, дээ къулыкъум мэхъа-
нуу илэми нахь зыкырагъээты. Тиньж-
хыкIэхэр ыкынти Хэгъэту ихъумакло
хууьтхэр патриотхэр пугъэнхэм пае
иофэу тшэрэр джыри нахь зэрэдгэ-
лэшьштэйтим тинаэ тедгээтишт», —
къуягь Владимир Заруднитцкэм.

Тын ляаплэ пае Адыгэим и Лышхъэ
зэрэфэрэзэр Владимир Заруднитцкэм
къуягь ыкын дзэ-патриот иофынным
мэхъанэшо зэриэр хигъэнэфыкыгъ.

«Сэ Абинскэ сышыц, ау Адыгэим
ары сильэнхээ гупсэу слытэрэр.
Гукъэкыжь дэхабэ Мыекъуапэ епхыгъеу
щит. Мыш сыйкъыщхъугь, гурит еджа-
лэхэу N 3-мэр N 17-мэр сащеджагь.
Мыш ильэсбэрэ къулыкъур Ѣысхыгъ,
я 131-рэ шончэо бригадэм иштаб
сырипэшагь. Арышь, медалэу «Ады-
гэим и Щытхъузехъ» зыфиорэр къызэ-
рэсфагъэшшошагьэм сэргээ мэхъанэшо
иэу щит, ар къызэрэзгэшьшыпкъэжы-
щтын синаэ тезгээтишт», — къы-
хигъэшыгъ Владимир Заруднитцкэм.

Генерал-полковникым къуягь ныб-
жыкIэхэр патриотхэр пугъэнхэм иофы-
гъохэмкэ республикэм икъэралыгь
хэзээ икуулыкъухэм, джащ фэдэу обще-
ственне организацихэм талэки зэдэлэ-
жьэнгъэ адыриэним зэрэфхэзьшыр.

Адыгэ Республикаам и Лышхъэ
ипресс-къулыкъу
Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Адыгэим зэлукIэгъум зыфегъэхъазыры

Адыгэ Республикаам и Лышхъэ Кумпыл Мурат гъэцэктэгъо хабзэм икуулыкъухэм пшьэрыль афишыгъ
республикэм иэкыб къэрал экономикэ амалхэм нахь зарагъэушомбгъунэу. Пстэуми анаах лъэнхээ
шыхъаэхэм ахэхъагь Италием дырэе сатыу-экономикэ зэдэлэжэныгъэм зегъэушомбгъугъэнэйр.

А гүхэлтийр зыдаагыгъэу мы лъэхъэнэ
благъэхэм Мыекъуапэ къэлкошт Ита-
лием ипредпринимательхэр, хэгъэгүйтумэ
ясатыу-промышленнэ палатэ илъюкохэр
зыхътишхэ купыр. Апэрэу Адыгэим
къэлкошт Италием и Посолэу Урысые
Федерацием Ѣылэ Паскуале Террач-
чиано ишхъэгъусэ игъусэу. Италием
ибизнесменхэу республикэм зэдэлэжэ-
нэгъэ дызиэн зигухэлхэм ар яп-
щэшт. Къыблэ Федеральнэ шьольтырим-
кэ ыкын СКФО-мкэ Италием игене-
ральнэ консул гъэшуагъэу Пьерпа-
ло Лодиджиани аш хэлэжьешт.

Шыгу къэтэгъэкыжы: гъэтхапэм ге-

неральнэ консулыр Адыгэим къэлко-
гъагь. Республикаам и Лышхъэ Кум-
пыл Мурат ар рильэблэгъэгъагь. Зэдэг-
шыгъэгъум ильхъан бизнесим изэхэшэн-
кэ лъэнькъо шьхъаэхэм атегушигъэгъах.

Зэрэггүхээрэмкэ, купэу къэлкоштим
хэттиштэх Италием икомпание анаах
инхэм ялъюкохэр: банкхэм, псөолъэ-
шынхэм, агропромышленнэ, логистикэ
лъэнхъо, реабилитационнэ физиоте-
рапиим, туризмэм, косметикэм, дизай-
нхэм ыкын нэмийхэм ялъюгъэ иофынхэр

зигъэцакIэхэрэр. Италием ипредпринимательхэм лъэ-
нхъо зэфэшхъафыбэм анаэ зэрэтира-

дзагъэр къыдилти, Адыгэим и Лышхъэ
ведомствэ зэфэшхъафхэм пшьэ-
рыль афишыгъ зэдэлэжэныгъэмкэ
игоу альгъухэрэр къаагъэхъазырынхэу.

— иофынным исыд фэдэрэ лъэнхъ-
кохъи республикэм инвестиционнэ ама-
лэу ихэхэр нахь игъэкъотыгъэу къэгъэлэ-
гэгъэнх фэе. Италием и Посолэу
Урысыем Ѣылэ хэлажьээ, мыш фэдэ
лъэгэлэм тетэу республикэм алерэу
щыкъошт зэдэгүшгээгъухэм ялъехъан
зэкэ бизнесим ылъэнхъо амалэу
щылэгъэдэгъэнх мэхъанэу иэл
къыхъэгъэшыгъэн фэе, — къуягь
Кумпыл Мурат.

Джащ фэдэу республикэм и Лышхъэ
къыхъэшыгъ 2012-рэ ильэсийн къы-
шэгъэжьагаа Италием, анахьэу етгэни
провинциеу Южный Тироль, дырэе
зэлхынгъэхэр мышкэ лъапсэ зэрэхъу-
щхэр.

Италием итхнологиехэр мэкъу-мэ-
щымкэ зыщагъэфедэхэрэ проектхэр
гъэхъагъэ хэлэу республикэм Ѣылъ-
хырышыгъэ мэхъух. Гүшүэм пае, чыг-
хатхэр, Италием къырашыгъэ цумпэр
зэрагъэкүгъэ плантациехэр мышкэ
лъэпсэшү хууьтхэр, къыщихъэшыгъ
Адыгэ Республикаам и Лышхъэ ип-
ресс-къулыкъу.

Теклоныгъэм ия 73-рэ ильэс зыфагъэхъазыры

Республикэ зэхэцэлж комитетэу «Текноныг» зыфиорэм изэхэсигьоу тыгъуасэ щылагъэр зэрищагь Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпыл Мурат.

Хэгээгү зэошхом тицүйфхэм Текноныгъэр кызыщыдахыгъэр ильэс 73-рэ зэрэхүрэм фэгье-хыгъэ мэфэкл юфтхьабзэу зэхажцэхэм кыэзэрэугъоигъэхэр атегущылагъэх, пшъэрлы шхъялэхэр агъэнэфагъэх. Зэхэсгэгъом хэлэжьагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр, вице-премьерхэу Салый Вячеславрэ Наталья Широковамрэ, министрэхэм, депутатхэм ашыщхэр, муниципаль-нэ гъэпсыкэ зинэ къэлэ ыкчи район администрациехэм япа-шхэхэр, нэммыкхэри.

— Мы мэфэклым ихэгъэ-унэфыкын республикэм иму-ниципальнэ образованиехэр зэкэ зэрифэшьушашу къекло-лэнхэм мэхъянэшхо ил. юфтхьабзэхэр зыщыклощтхэ чы-плэхэр гъэкъэбзэгъэнхэ, ахэр шалхъяшэм алиштэнхэм тываца-

— Тикъэралыгъ щылпсэухээрэм анах мэхъанэшго зэрартырэ, агъэлтэлэрэ Теклоныгъэм и Мадфэ зэрифэшьуашэу республикэм щихэдгэеунэфыкынным, цыфхэм ящынгэйончьягъэ ухъумэгъэним, ахэм адаклоу непэ псаоу къыхэт ветеранхэм атефэрэ постэури афэтшэнным, ясоциальна юфыгъохэр зэшлхэгъянхэм тынала атедгъэтин фае. Хэгъэгу зэошхом хэкюдаагъэхэм ясаугъэтхэу муниципалитетхэм, къоджэ посуплэхэм ашылэхэр гъэкъэбзэгъянхэ, ищылагъэмэ, гъэцэклэжынхэр яшылгэгъянхэ зэрэфаери зыышыдгъэгъупшэ хүүштэп. Ашкъэ мэлыльфэгъум зэхэтшэрэ шэмбэт шылхьяфхэм яшылгъэшго къэклошт, — къылыагь АР-м и Лышхъяэ.

шалхыбэхэм адишгэнхэм тынала тедгъэтин, джаш фэдэу ведомствэ пэлчь ежь зыфгээзгээльзынкьор ыгъэцэлэн, пшьэрыльэу улашхъэ щылхэр зэшлүүхынхэ фае, — къылуагь Күмпил Мурат.

Культурэм епхыгъэ юфтыхъэбээ зэфэшьхъяфхэмкээ мэфэк мафхэр зэрэбаиштхэр къылуагь министрэу Аульэ Юрэ. Ашь къызэрэхигъэштигъэмкээ, мэлыльфэгъум и 20-м щегъэжьагъэуу пчыхъэзэхахьэхэр, къэгъэльгэйонхэр, концертхэр, нэмыкхэр зэхащэштых. Столинград заор зыщылагъэр ильяс 75-рэ зэрэхкугъэм фэгъэхыгъэ мэфэк юфтыхъабзэхуу Прагэрэ Берлинрэ ашызэхашащтхэм тиансамблэ цэрийоу «Исламыер» ахэлжэйшт. Кілэццы-клюхэм апае хэушхъяфыкыгъэ

Мэфэлкын фэгэхэйгээ юфтьхэбээ шхъяа!эу зэхажэштхэм кьатегүшьлагь АР-м лъэпкь юфхэмкээ, іækыб къэралхэм ашыгсэурэ тильэпкъэгүхэм адыряэ зэпхыныгъэхэмкээ ыкчи къэбар жъугъэм иамалхэмкэ и Комитет итхъаматэу Шхъялхээ Аскэр. Ащ къызэриуагъэмкээ, Теклоныгъэм и Мафэ зэрэхагъэунэфыкыцьштым фэгэхэйгээ планым ипроект хъа-зыр ыкчи ащ лъэныкьо пстэ-ури къыдыхэлъытагь. АР-м и Лышхээ дэжь ветеранхэр ра-гъэблэгъэштых, Хэгъэгу зэо-шхом хэклидагъэхэм ясауяэт-хэм цыифхэр ашызэрэгүй-и-хуком алас хувьшувхарын бол программэ зэхагъэуцагь. Жъо-ныгъуак!эм и 9-м пчыхъэм сыхьатыр 7-м Мыеекуапэ кон-церт Ѣзызэхажэшт. Артистхэр, творческэ купхэр цыифхэм агу къызэрэдащэштыйн пыльшиштых.

Цыифхэр бэу зыщызэрэгүй-ищтхэ чынпэхэм обществен-нэ Ѣзынэгъончьягъэр къащи-ухуумэгъэнымкээ юфэу ашлэ-штым кьатегүшьлагь АР-м хэгъэгу klocl юфхэмкээ и Министерствэ ипащэу Владимир Алай. Ащ къызэрэхигъэшыгъэм-кээ, жъоныгъуак!эм и 1-м Ѣзы-ублагьэу и 9-м нэс зэхажэшт мэфэк! юфтьхабзэхэм яшынэ-гъончьягь эхбэзэхуумаклохэм

9

Лъытэнэгъэ зы-
фэтшлэү Рэмэзан
Къасимэ ыкъор!
Медалэу «Адыге-
им и Щитхъузехь»
зыфиорэр къызэ-
рэпфагъэшъошагъэм
фэшл тыпфэгушо. О ар
къэбгъэхъэгъэ шылыкь. Ильэсыбэрэ
щытхъу хэлъэу уипшъэрлыгъэр
бгъэцаклээ юф пшлагъэ. Цыфым
дэгью хэлтын фаер зэклэ Тхъэм
къыпхильхъагъ, ахэр о зерифэшъуа-
шэу бгъэфедэжьыгъэх.

шюу орчноджын тох.
Бэгъашлэу, насыпышлоу Тхьэм
бэрэ утигээлэнэу тельэу.
ТХЬАРКЬОХЬО Ахымэд,
СТИАШЬУ Ерэджыб,
ТХЬАРКЬОХЬО Мэджыд,
нэмыхкхэри.

Гъобэкъуай.

ЯМЭФЭКІ ХАГЬЭУНЭФЫКІЫГЬ

Мэлъильфэгъум и 8-м чыристан динир зылэжьхэрэм мэфэкшоу Пасхэр хагъэунэфыкыгъ. Республикаем ит псэуплэ 50-мэ мэфэк зэхэхьэшхохэр, тхъэлъэхэр ашыкгуагъэх. Тхъэлъэу унэхэм зэклемки нэбгырэ мин 24-рэ фэдиз къяколлагъ.

— Полицием икъулыкъушә 250-рә фәдизмә Лъәпкъ гвардием унәе ухъумәкъ организациехәм, лъәпкъ дружинәм ялъыкъохәр ыкли къезекъхәр ягъусәхәу мәфәкъ мафәм къулыкъур ахъыгъ, — къеть Адыгә Республикам хәгъезгу клоң һофхәмкә и Министерствә ипресс-къулыкъу.

Полицейские икүлүккүштөрдөн кызметтердең таралышынан кийин, алардың көмекшілігінен көп күндерге дейінгі деңгээлде көмекшілік жүргізу мүмкін болады.

Самсун къызэрэтпэгъок Йыгъэр, гупшисэу тигъеш Йыгъэр

Тыркуем ит къалэу Самсунрэ авиакомпаниеу «РусЛайн» зыфиорэмрэ тапэкэ зэдэлэжъэнхэу Зээгыныгъэм къетхагъэх. Аш ишгуагъекэ къухэльятаэм Краснодаррэ Самсунрэ «зэрипхынхэ» ылъекыщт, тхьамафэм тъогъого ахэм зашилтышт.

Самсун къалэм изытет нэ-
иасэ фашынхэу Адыгейим, Краснодар ыкы Новороссийскэ къарыгъэ лыкло куп разъблэгъягъ. «РусЛайн» зыфиорэм авиакомпанием хэушъява-
фыкыгъэ рейскэ ахэр ышагъэх. Зеклоным пыль фирмэхэр, биз-
несменхэр, къоджэ псеуплехэм ялашхэр, журналистхэр, об-
щественнэ юфышхэр лыкло купым хэтыгъэх. Адыгейим икыгъэ нэбгырэ 15 аш разъблэгъягъ. «Адыгэ макъэм» икор-
респондентэу мы тхыгъэм иав-
тори ахэм ашыщыгъ.

Мэлтыльфэгъум и 3-м къы-
щегъягъяу и 7-м нэс Сам-
сун ыкы аш пэблагъяу щыт
къэлэ цыкликхэр къытагъэплы-
хагъэх, чыпэ дахэу ялхэм
нэуасца тафашыгъ. Къухэлья-
тэм тъкызыцкыгъэм къыщы-
ублагъяу аш тъкытэсихъажыфэ-
тибысымхэр тъзэрагъэлэпэ-
тхым пыльгъягъ.

Самсун тъкызынэсигъэ пчы-
хъэм мэхъянэшх зиэ юф-
тхъабзэм тыхэлэжъягъ. «Сам-
сун — Краснодар» зыфиорэм
авиалинием иофшэн зэрэригъе-
жъягъэр къезушихъатырэ Зээ-
гыныгъэм къетхагъэх. Аш ишгу-
агъекэ Адыгейир, Краснодар, Но-

хыгъ. Ситхыгъэ къыщыхэзгъэ-
цы шыонгыу адыгэ лъэпкыым
зэрэшыщыр, тцэ дахэкэ аш
зеригъэугъэр. Зэпхыныгъэм
мэхъянэшх зериэр, тапэкэ
гъэхэгъэшлухэр тшынымкэ ар
апэрэ лъэбэкъоу зэрэштыр
мерым игушыгъ къыщихгъеун-
фыкыгъ.

— Краснодаррэ Самсунрэ Хы
Шуцэ закъор ары азыфагу
ильыр. Стамбул тыбыным
уахтэу текуадэрэм нахьи
Краснодар тъкъэклонымкэ ишы-
кагъэр нахь мак, — къуагъ
Юсуф Зия Йылмаз. — Такыкъ
50-кэ хыр зэптигчын тълэкыщт.
Бгъуитум ашыпсэурэ цыфхэр
зэлтэйкёнхэ, нахьыбэрэ зэ-
лукёнхэ амал ёыгъ хъущт, аш
шыгъэ гъэнэфагъэхэр къыкэ-
льякощтых. Зыэррагъэпсэфы-
щым даклоу зэдэлэжъэнхэ, про-
ектыкъэхэр агъэпсынхэ амал-
хэр къаэкъэхъащтых.

Зээгыныгъэм зыкъетхахэ
нэуж Самсун муниципалитетым
зэхищэгъ къэшьокло купэу
«Азэмэт» зыфиорэм зэхахъэр
льигъэктогъ. Адыгэ къэшьо
даххэм ашыщеу «Ислъамыем-
кэ» къэгъэлэгъонир къызэу-
хыгъ, нэужум тирку къэшьо
чэфхэри къыкъэлъыкуагъэх.

хэт. Ильэси 8-м къыщегъягъяу
40 зыныбжхэм анэсэу
къэшьонир зыкъасэу, ар ишыгъ-
нэгъ щыгъ зышы зышонгъохэр
мыш къэкъонхэ альэкъы. Үлкэ
хэмьтэу къэшьуакэ зерагъашэ-
ыки яуахтэ шуагъэ хэлтэу
агъакло. Фатихъ ильэситф хүргэ-
мы купым зипашэр, иофшэн

апэрэ лъэбэкъур зэрэдэудзэу
ильэс мин пчагъэкэ узэклэ-
иэбэжъэм псеущтыгъэхэм уахэ-
фагъэ фэдэу къыпщхэу. Щы-
гынэгъэм фытэгъэлэпсэхъэгъ
бзыльфыгъэхэм зэкэ зэрифэ-
шьушащу къызэрэдальятаагъэр
нэрильтэу къытфэху. Щэ-
зашэр зыщагъэчаныщтгэ, заом

лъэгъугъэр макэ, ау ыпекэ
щыгъэхэм къызэралуатэрэмкэ,
гъемафэм мы чыпээр дэхэ дэдэ
мэхъу. Бзыухэм яшылакэ пльэ-
гъун, ахэм зеклокэ гъэшгэйонуу
ахэлхэм уаллыпльэн ольэкъы.

Джащ фэдэу тшогъэшгэйонуу
аистхэм талтыпльагъ. Цыфхэм
ящылакэ-псэукэ, зыщыпсэухэрэ
унхэр зэрээфэшхъафхэм
фэдэу, мыхэми набгьюу ашы-
хэрээр зэтекъих. Бэрэ зэрэдэ-
лэжъагъэр зэхэшшэнэу зым иер
иньхуу, хьоо-пщаоу чыгъ шъх-
пэм тет. Аш къыготым щып-
сэурэм кын зэригъэлэгъугъэп,
псынкэу зэришыщтим зэрэ-
пильгъягъэр зэхэшш.

Самсун ичыпэ даххэр зэ-
рэздэгъэлэгъухэрэм даклоу
тилъыкло куп хэтхэми гүшүэгъу
тафэхъунуу игъо тифэштгэгъ. Зэдэлэжъэнтэу Адыгейимрэ
Самсунрэ зэдашынэу агъена-
фэрэм еплъикэу фырьям
зыщыгъэгъозагъ.

Мыекъуапэрэ Самсунрэ
зэхъынгъэ азыфагу ильэу
зэдэлэжъэнхэу тифай. Хъакэ-
шэу ялхэр, тарихъ гъэнэфагъэ
зыпиль чыпэ даххэр, нэ-
мыкэу цыфхэм ашыгъэшгэйон
хъущхэр зэтэгъэлэгъух, —
къытфулатэ «Интурист-Адыгэя»
зыфиорэм ишашу Кыкы Ер-
стэм. — Самсун щыпсэухэрэ
тирестублике къедгэблэгъэн-
хэр, джащ фэдэу Адыгейим ис-
хэр Тыркуем икъалэ клонхэм
тыдэлэжъэшт.

Самсун щыпсэухэрэм ашы-
щэу нэбгырэ мин 200-м ехъур
адыгэх. Ахэм якультурэ, яшэн-
хабзэхэр, абзэ къызэрагъэншт-
хэм пыльхых. Къалэм Адыгэ
Хэсэ цыкликхэу 5 щызэхшагъ.
Ахэр зэкэ зы чыпэ аугъо-
жынхэ гухэль ялэу псөольэ
ин джырэ уахтээм ашы.

Адыгэ Хасэр зыфэдэштэм,
Самсун пэблагъяу щыт къэлэ
цыклоу Амасье, каньонэу «Ша-
хинкай» зыфиорэм, нэмыкхэм
афэгъэхыгъэ тхыгъэ къыкэ-
льякощт номерым къыщыхэ-
тиуыщт.

ГҮНЭЖКЫКЬО Сэтэнай.
Мыекъуапэ — Самсун —
Мыекъуапэ.

вороссийскэ ыкы Самсун эко-
номикэм, политикэм, культу-
рэм ыкы нэмымкэ лъэнкъохэмкэ
зэдэлэжъэнхэ альэкыщт.

Зээгыныгъэм къетхэнхэм
ыпекэ Самсун къалэм имэ-
рэу Юсуф Зия Йылмаз хъакэу
къеклонлагъэхэм шуфэс къари-

Тыркухэмрэ адыгэхэмрэ зэг-
урыонгыгъ азыфагу ильэу зэ-
рэздэгъэсухэрэр якъашьохэмкэ
зэхэшш.

Къэшьокло купэу «Азэмэт»
ихудожественнэ пащэу Бастэ
Фатихъ тъзэрэцгъэгъозагъэм-
кэ, мыш нэбгырэ 60 фэдиз

ыгъ етыгъяу егъэцакэ, къэшьо-
нир зыкъасэу, ау ар къыздэмь-
хууцтыгъэхэм лэпэгъу афэхъу.

Мэлтыльфэгъум и 4-м тари-
хыр зыгъырышгъэ чыпэхэу,
зыщыгъэпсэфын пльэкъиштхэу
къалэу Самсун илхэр къытагъ-
элэгъунхэу търацшэжъягъ. «Боулинг»
зыфиорэм джэгукэм узшыдгэгун
пльэкъишт клубым тъкыышууцгъ. Тыркуем анахъ
инэу итхэм аш ашыщ. Купы-
шко ухъоу укъэклиягъэми уз-
шыдгэгун чыпэ мыш щыб-
гъотын пльэкъишт.

Нэужым «Амазонкэхэм
якъуадж» зыфиорэм тащагъ,
тарихъэу пыльым тышагъэгъо-
загъ. Къызэралотэжъырэмкэ,
джырэ уахтээм Самсун зыдэ-
шысам амазонкэхэр щыпсэу-
щтыгъэх. Аш ишыхъатэу мы-
хэм «якъоджэ цыкъу» Самсун
шагъеуцжыгъ ыкы зекло кло-
рэ цыфхэр аш дэхъанхэш, къы-
шакъухъан альэкынэу зэтира-
гъэпсихъагъ.

«Амазонкэхэм якъуадж»

Европэ адыгэхэм

Гъэтхапэм и 30-м кыщыублагъэу мэлышльфэгъум и 2-м нэс Европэм и Адыгэ хасэхэм я Федерации льэпкь культурэм ия 10-рэ фестиваль ригъэклоокыгь. Лъэпкь зэхашлэр, хабзэр, бзэр, культурэр мыклоодынхэм, адыгэр зэрэадыгэу къэнэным юфтихъабзэр афэлорышлагъ. Іэкыб къэралыгъо зэфэшхъафхэм ашыпсэурэ зэлъэпкъэгъухэр фестивалым зэфищагъэх, Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлькъарым, Къэрэщее-Щэрджэсым ялтыклоу нэбгырэ 20 ахэм ахэтыгъэх.

Лъэпкъыр зэфищагъ

«...Тызэбгырыздыгъэ дэд тэ, Светлан. Километрэ пчыагэхэр тазыфагу ильых. Тызэшломыкылдынным пае ильэс къес мы адыгэ унэгьо зэхэппэлжэжыр зэхэтэш...» — Европэ Адыгэ хасэхэм я Федерацие ихаматэу Дышьэкл Эртан къэбархэр къысифиуатээ, Германием ит гъогу зэнкэл цыутэхым тырычъагь. Гъогур «тхуу теклагъ» зыфалорэм фэд, зы хэутигьи, зы иубагыи илэп. Тыдэ ултээми зэкүжьеу, зэгъэфагъяу чыпэхэр олъэгъух. Къэбзэ дэдээр нэмыц хэгъэгур зэралорэр шыыпкъэ. Щылеклешур итеплэ изакъоми хэольэгъукы. А щылеклешур ары адыгэхэр мы къэралыгъом къэзыщагъэхэри. Ильэс 50-кэ узэклэбэжымэ, тоофшлепэ дэгүү фаехэу, ахьщэ къаагъэхъэнир ягуульеу Тыркуум къикыхи, жъуульеу адыгэ купхэр, унэгьо-унагъоху, Германием къаклоху аублагъ.

Зэкэмки адыгэ МИН 40 фэдиз щыпсэоу къалтытэ. Ашызы ныкъор Германием ис, адэрхэр Францием, Австрием, Голландилем, Швейцарием, Бельгием ащэпсэух. Мы къэралыгъо хэм джы къахэхъуягъэх Даниер, Норвегиер, Финляндие Сирием щыкъорэ заом зышхъэ хэзыхыгъэ тильэпкъэгъу хэр ахми анэсигъэх. Аш фэдиз зэу зэбгырыздыгъэ лъэпкын псынкэ дэдээр зэрэткүэрэ, зэрэс къэралыгъом зэрэхэкъуя клэрэр къэслюжын ишыклагъэхэри. Бээр, хабзэр, культурэр аухын мэн алъэкырэп. Гумэл инын зыгорэущтэу пэуцунхэр ягу хэльэу, нэйласэ зэфэхүнхэр зэрэшлэнхэр, якъэбархэмкэ зэдэгощнхэр ямурадзу Европээ щыпсэурэ адыгэхэм ильэс сипшыкъэ узэклэбэжымэ гучкъэл дахэ къафуущыгъ — ильэс сым зэ зэлуклэхээз, мэфиин зэхэс зэхашээз ашынэу. Аттэв мазеклох ыкыи мары мы

Лышъэк! Эртан иунагъу

Къалэу Бремен иаэропорт къыцыспэгъокыгъэ ДышъэкI Эртан ильес 27-рэ хъугъэ мы хэгъэгум къызыкIуагъэр. Компьютернэ технологиехэм япхыгь сэнэхъатэу зыфеджагъэр, ары зэрылажъэрэри. Гурит еджаплэхэм ашыщ икомпьютерхэм ягъэорышлэн лъэппльэ. Къызэклом кIэлэ зикъэмьщагь. Унагъор Германием щигъэпсыгь. Шъхъэгъусэ фэхъугъэ Неслихъани ятэрэ янэрэ, ыш-ышыгхуухэр игъусэхэу Германием къэкощыгъэу щыпсэуштыгь. Джаящтэу Тыркуем къыщыхуугъэ ныбжыкIитгум янасып Европэм къыщычIэкыгь. Джы ДышъэкI унагъом ибын адигэлзэужыкIэу нэмыц хэгъэгум гъэ япшIэнэрэу адигэ культу-рэм ифестиваль Германием щы-зэхащагь. Гъэ къэс йофтхъаб-зэм зиушьомбгузэ, хэлажъэхэрэм япчъагьи, къызэрыкIырэ къэралыгъохэми ахахъозэ къырэкlo. Апэрэ ильесым нэмыц къалэхэм ашыгпрсэурэ адигэхэр арымэ къыщызэлукIэгъагъэхэр, мыгъэ аш хэлжъагъэх Голландием, Швейцарием, Бельгием, Канадэ, Сирием, Иорданием, Тыркуем, Израиль, Америкэм, Финляндиием къарыкыгъэхэр. Хэкум илткIохэри ящэнэрэ ильес хъугъэу Европэ адигэхэм язэфэс рагъэблагъэх. Адигеим, Къэбертэе-Бэлькъарым, Къэрэшэе-Шэрджэсым, Пышэ шьольтыр арый Адигэ

хасэхэм ятхьаматэхэр, Дунээ Адыгэ Псэү Хасэм хэтхэр, хэ-
курыс орэдьиょхэр Германием
мыгье клогъягъях ыкын фести-
валым къыдыхэлтыгээгээ юф-
тхъабзэхэм ахэлжэгъягъех.

Ихъсан ыцІЭкІэ

Европэ адыгэхэм язэфес мыйгээ хэушхъяфыкыгъагь. Ылпэрэ ильэсхэм зэхажэгъагьэхэм лъенкъо зэфэшхъяфхэмкэ ар атекыгь. Апэрэмкэ анах къахэзгэштыгъэхэм ашыщ адыгэм идунаи щызэлъашэрэ Ихъсан Салехь ар зэрэфагъэхыгъэр. Мы адыгэлымын ыцэчыжъээ түгъэ. Шуышлаю, псэ-пэш, тильепкэ фэгумэкыре цыф. Іэкыб хэзэгум кыкIеу апэ хэкужыям къекIогъагьэхэм, апэ мыльку Іэпилэгту къэзытлупшыгъагьэхэм ашыщ. Ихъсан кIэшакло фэхъуи, Германием 1990-рэ ильэсүм «Адыгэ пхъуантэ» зыфиорэ фонд щагъэпсыгъагь. Ащ къикIеу Адыгэ къэралыгьо университетын ильэпкэ факультет щеджэштыгъэ студентхэм мазэ къэс ахьщэ тын къаратыщыгь. Адыгабзэм ихэхъоныгьэ фэлэжьэштхэм Іэпилэгту афэхъунэу Ихъсан фэягь. Ишушлагъэ зыулагъэхэм непэ къызнэсэгъэми ашыгъупшэрэп, дахэкIэигугу ашы. Иахьчи зынэсигъэхэм къагъэшыпкъэжыгь, мары Адыгэ телевидением адыгабзэкэ юф щызышэрэ журналистхэу Аджирэ Замирэ, Къуижъ Аминэт, Наталья Шевляковар ахэм ашыщых. Джащ фэдэу «Адыгэ пхъуантэм» къыдэкIыгьэ мылькумкэ Косово къикIожыгьэ адыгэ унагъохэм ашыщхэм унэхэр Мэфэхъаблэ ашыфагъэуцугъэх, Адыгэ Республиком щыщ орэдьё-къешьюкло купхэм Европэ къэралыгъохэм концертхэр къащатыгъэх, Сирием щыпсэурэ адыгэхэу заом зэрар зэрихыгъэхэм адэлэпилагъэх, непэ къызнэсэгъэми а Іэпилэгтур зэптиурэп. Ихъсан Салехь Шамым къыщыхуугь, ильэс 18 аш щыпсэугь, арышь, ихэгъэгогу адыгэхэм къарькIощтым лъэшэу егъапэ. КIэлэцIыкIухэм адыгабзэ зэрауумылтыр игукъэо инти, доллар миллион афитлупши, адыгабзэкэ лэжьэшт еджаплэ Дамаскэ къыщизэуихыгъагь. Ильэсипшэ ащ юф ёышлагь, джащ фэдизым унэ фэло-фэшлапкIэхэри афитыгь, кIэлэгъаджэу юф щызышэрэреми ямээ лэжьапкэ аритыгь, ау непэ заом еджэнэм иягъэригъэкIыгь, кIалэхэр ны-тыхэм къамыщжэхэ зэхъум, еджаплэм иоофшэн къызэтэуцуагь.

**Лұмышқәкъо Рәмәзан, Ихсан Салехъ,
Цыккүшъо Аслъан.**

сэхэм я Федерацие итхаматэу ильэс пчыагьэрэ лэжьагьэ. Шъхъэктэфэнэгъэ инэү фашырэр кыхагьэшүэ, Ихъсан Салехъ зыфагьэзагь Германиемит къалэхэм ялтыклохэм — Ганновер Адыгэ Хасэм итхаматэу Темзэкъо Омар, Нюнберг Адыгэ Хасэм итхаматэу Бэрсбай Мыхамод, Берлин Адыгэ Хасэм итхаматэу Къумыкъу Уахьби, Кельн Адыгэ Хасэм итхаматэу Псыблэнэ Фарук. Джащ фэдэу Голландие Адыгэ Хасэм итхаматэу Шыульэкъо Зафэр, Финляндие Адыгэ Хасэм итхаматэу Мышъэ Салам, Канадэ Адыгэ Хасэм итхаматэу Стлашъу Орфан гүшнээз фабэхэр Ихъсан пагъохыгъэх, шлэжьэу кыифэнэцт шуухафтынхэр фашыгъэх. Канадэм къи-кыгъэ лыкло мыйзэриуагъэмкэ, докторэу Салехъ адыга-бэмэ ящыс. Аш игъогу рыхлонхэу фаехэр щылэх, ишшушлагъэльгъэктэнэыр ягхэлльэу ежхэми фонд зэхашагь. Къэрайлыгьо зэфэшхыхафхэм ашып-сэурэ адыгэ 200 непэ аш хэт. Ахэм яхьзэхэльэу аугъоирээ милькумкэ льэпкъ юфыгъохэрэ зэшшуахых. Сатыу зышын зыгухэль адыгэхэм яшуагьэ арагъэкы, техъо зыфэмыхуэрэх ахьщэ чыфэ араты. Фондым ишащэу къэгүшшигъэ Стлашъу Орфан къизэриуагъэмкэ, Адыгэ Республиком къэклюжыгъэ шамадыгэхэми Ишпилэгту къафхэхэгъэх. Пэнэхэс щыпсэухэрэм даплэу къизэуахыгъэм зэрын-дэштхэ машинэхэр къафащэ-фыгъэх. Ихъсан дэжки фондым илтыкло Иэнэктэу къэклугъэп — доллар 500 къыфигъэшшошагь. Шүшлэнэыр зигъогогоу зигъашээ къэзыхыре Ихъсан Салехъ ратыгъэ ахьщэр зыгэлүүгъэхаштээр льэтемтэу кыгъэнэфагь. Ежьими идоллар 500 къыгуигъахьу, къэлэццыкъу купэу хэкужьым кло зышлонгъохэм гъогупкэ ашынэу афигъэктотагь.

итхаматэу Сэхүрэкъо Хя-
ути, Къэрэш-Шэргэс Ады-
гэ Хасэм итхаматэу Аслын-
нэ Али, Адыгэ Республика
и Адыгэ Хасэ итхаматэу Лы-
мыщэкъо Рэмэзан, Хыушьо
шапсыгъэхэм я Хасэ итхаматэу
Клаакыху Мэджыдэ гушиг
фабэхэр къауагъ. Ихсан Сал-
хель лъэпкъым ицыиф пэры-
тэу зэрэштыр къыхагъэшыгъ.
Мыш фэдиз щытхур къэ-
зылэжыгъэм иджэуап гушиг
кызэрэугъоигъэхэм анэмэ нэп-
сыр къатыригъэхъагъ. 1975-рэ
ильтэсийм Ихсан аперэу хэкум
къэкыагъ. Ашыгъум Адыгэ ав-
тоном хэкур Краснодар хахь-
штыгъэ. Иккыбым къикыхэрэм
апае хакыэш Мыеекуапэ дэ-
тыгъэпти, тикъалэ къынэсын
ыльэкыгъагъэп, зычэсигъэ хы-
акыэшыр зыдэт Краснодар къы-
дэкыин фитыгъэп. Тэ, хэкурыс-
хэм, тибаиныгъэ загъорэ къид-
гурьорэп. Тичыгу тышэпсэу,
ащ тыщыбысым. Хэхэс ады-
гэр зыпчыжье чыгужьим фал-
лээзэ къехьы. Ихсаны къы-
зэрэйтэджэу ышхъэ имыкыэу
ильтигъэр хэкур ыльэгүнүр ары.
Краснодар бэдээрим бжэдэгыту
къудажэхэм ашыщхэр щыщэхэу
зэхихыгъети, ащ къауагъ. «Сыда-
ломэ, адыгэ макъэр зэхэсэхы,
сэцх фэдэ къабзэу мэгущыэх.
Сыгушшозэ, «шъуадыга?» сүүи,
сахэхъагъ», — чыир нэпсүм
зэфишыээ нахыжьым гукъэ-
кыжхэр шъхьэхыгъэ къешых.
Зыхэхъагъэхэм ежыр зылты-
хууштгъэ гъобэкъуаехэри ахэ-
тэу къычэкыигъ. Ихсан ятэ
джыри псаузэ «Уджыхуухэм
ташыц тэ, Гъобэкъуа тыкъыдэ-
кыигъ» ытуу къыриогъагъ. Аш
елъытгъээни Уджыхуукэ бэрэ
зилтытагъ, а лаакъом щыщхэ-
ри ыгъэахылыгъэх. Уахтэ
тешли, ятэшым ыкъо «Стлашумэ
ташыц тэ» къыриуагъ. Етланэ
а лаакъоми зыфишэи хуульгэ.
Сыдми, зыщыц шылыкъэр тэ-
рэзэу зэримышээрэ, ыльэкъуа-
цээ рыгъунэу зэрэшлокодыгъэр
къэзыготэрэ Ихсан ынэпс
фэшшигъэп. Къызэрэугъоигъэ-

ЯЗЭФЭС

хәми агухәр ығъельәпәрәпагы. Джари адигәгур лъәшәү къытезъяорәр, лъәпкъ зәхашләр къэзыгъеушырәр. Сәри Ихъсан ишшүшләгъә зәхәсшәнәү хуыгъа-гъэ. Къэшьокло купеу «НЭФ» сиригъусәү 2008-рә ильәсым Германием сыйзәкком, къытпә-гъокыгъа-гъа, тигъешшүа-гъа, тихъе-къа-гъа. Нәбгырә 45-рәу купым хәтыгъәхәм зәкімәи евро 200 зырыз ахъщә шүхъафтынәү къытитыгъа-гъа. Сәзы упчылә закъю Ихъсан естыгъ — сыйдигъо Адыгэ Республикаем къебләгъе-шта? Ильәсипшл фәдиз хуугъэ къызымыкъуа-гъа-гъэр. Къызәриуа-гъэмкә, мыгъә, жъоныгъуакъәм и 15-м, ишхъа-гъусәү Дороти игъусәү къэк-кошт.

Хэкур! Хабзэр! Бзэр!

Ти Хэку! Ти Хабзэ! Тыбзэ! Мы гүшүүщир адыгэ зэфэсүм ышыхьагъ, имэкъэйгээзүүл. Мыхэр къэзыпчы зэпхытыгъээр Дэгүф Сэбэхъат, аши ишүүшлэгъэу лъэпкъ юфхэм ахэлтыр маклэп. Швейцарием щыпсэущтыгъэ бзыльфыгъэм иунэе мыльку мы фестиваль дэдэми пэуиггэхъагъ. Сэбэхъат дунаим ехыжыгъ, ау ижугааго

еджэштывье. Тэ тымыгъефедэй Иёкыб адыгэхэм гүшүүлэхжээр зэрэлэхэр бэрэ сэгъэунэфы. Машинэм ычыпэ ку зэралорэри ахэм ашыщ. Щысэ атетхыми хъушт. Гугъэжьбу Мурат тызэрээшигъезозагъэмкэ, Нюрнберг адыгэ унэгьо 50 фэдиз щэпсэу, зэрэйгых, зэшлокидыхэрэп. Хасэ ял, аш тхъамафэ къес щызелокиэх, зедашхэх, зэрэгъегүшүүлэх, зыгорэм гумэк илэмэ, Ишыгэгъу зэрэфхъуштхэм еусэх. Адыгэ шэн-хабзэхэри Ишпэдэлэл ашыхэрэп. Мыбжыхээ мары ахэми адыгэ зэфэс зэ-иуагъэкэн агу хэль. Адыгэм и Мафэу хахыгъе Йоныгъом и 20-м төфөу лъэпкь культурэм ифестиваль зэхашцэт ыкки Адыгэим щыщ орэдьиоу Быщтэкъо Азэмэт рагъяблагъэмэ ашлонгьоу къыхигъэшыг. Гъогу чыжээ кынзэпичыгт Арслыан Салами. Иллакъокэ ар Мышъэхэм ашыщ, Сирием кыышыхууг, непэ Финляндием икъэлэ шхъяаэу Хельсинки щэпсэу. Ившаашэхэу Нэфынэрэ Нэрысрэ адыгэ зэу-кэл хигъяплъэнхэм пае километрэ минрэ ныкъорэ кынкльгүй. Сирием зао кызыетаджэм, къэралыгъор зыбыгынаагъэхэм Салам ашыщ. Ежыр апэ кли, нэүжым янэ-тэтхэри, ыш-ышып-

Ау зықысы гызыгъем сиғапэрэп, балымеү кіодыгъэм сицифышхъэ псаушь, сәгушо, сирәхъат», — къыхегъэшы адигэм иғъогу непэ Финляндиям кызыззәүзыхъгъэ Мишъэ Салам. Ильесих хъугъеү а хъэзгум ар щепсэү. Сабынпл — Нэфын, Нэрыс, Налмэс, Аспълан — илехъу кощыгъягъэ, непэ ахэм шынахъык! — цыккүиттү — Аланре Эльбрусре къаҳехъуагъ. Ахэр Финляндиям джы къихъу-хъэгъе адигэ ләужык! — Йоф зерамышэрэм пае унагъом евро 2200-рә һәптизгъо къэралыгъом къыреты. «Зышхъэ фимытэу езыхъыжъэжыгъэхэр» зыфилорз статусым фәгъәкләтәнхэр къафе-шыых. Унапк! атырәп, еджапләм, сымәджеңшым апк! хәлтәп. Щыңк! унагъом ыгъотыгъ, ар шыыпкъе, ау сый фәдизеу тым исабыйхэр адигэм фиғъәблыгъэхәми, адигабзэр аулытәп, арапыбзэу ашәрэм джы фи-ныбзэр къыгохъагъ.

Европэм нэсыгъэ дах

Европэ адыгэхэм язэфэс мыгъэ къыхэзыгъэунэфыкы-гъэхэм ащищ Дунэе Адыгэ Хасэм иғъецкэлкло комитет изэлкулгэту къизэрэдыхэлтыг-тъагъэр. Имэхъанэ нахь къэ-зыгъэлтэшыгъэхэм а юфтхъаб-зэр ащищ. ДАХ-м иғъецкэлкло комитет апэрэу Европэм щы-зэлкулгагь. Аш хэхъэхэрэ Адыгэ хасэхэу Тыркуем, Сирием, Иор-

ышыпсәүрә Бремен нәбгыры 40 къэкүағъ. Аш фәдэу адыгәхәр жыуғъеу зыышыпсәүрә нәмыңк қа-ләжәм Сирием ышыщхәр къашы-уцугъәх. Аш нәмыкәу Евро-пә Адыгә Хасәм унә хәхыгъе иләним ыуж итых. Джырәкә Германиер пштәмә, зы унә гъэнәфагъеу зиә закъор Кёльн дэт Адыгә Хасәр ары. Ари бә-джәндәу айыгъ. Джаш фәдэу Дышшәкі Эртан кызызәриуагъәм-кә, ильәс заулә ыпәу Европарламентым адыгәм имафә-хәр ышызәхашәнхәм пае джы-ри зы Федерация Европәм къиуцогъағъ. Аш ихәсашъхъэ Бельгием итыгъ. Ау непә ахәми къағъәзәкъыгъ, ежы ығъәфорышшә-рә Хасәм къыхехъажыгъәх. Къыхәзгъәщымә сшоиғыу Гер-манием ышыкъогъе фестивалым иғъәхъазырын ыкыли иғъәзеклон Дышшәкі Эртан илахъ ин зәрә-хәлтыйр. Европәм ышызәхәщегъә Адыгә хасәхәм я Федерация итхаматеу ар зылажъэрәр ильәс хыуғъе ныләп. Уахътер макләми, мыш фәдә зәфес инхәр зәхищәнымкә сәнауцигъе ин имыләми, һофтхъабзәр шьуа-шәу зәрихъағъ. Ашкә хәсашъ-хъэм хәтхәр, иунагъо исхәр икъотегъуғъәх. Лъәпкым ианахъ гумәкъыгъо щит адыгабзәм иухъумән фәгъәхъыгъе упчәми ДАХ-р тегущыләгъ. Зы тхыбзә адыгә республикищым тиәнимәм ар фәгъәхъыгъ. Мири «жәккәф хыуғъе» һофыгъу пломи хүшт — 1999-рә ильәсым къыщууб-лагъәу Дунәе Адыгә Хасәм зә-

ДАХ-м изичээзыу зэхэсэгтэй зыдэшыг эштэй итгээнэфэнкээ зэхэсэгтэй аухыг. Тыркуе КАФФЕД-м итхъаматэу Хяльгундэкэй Яшар ашкээ джэпсалье кышыгыг къалэу Анкара щызехащаагээмэ дэгүүгэй. Комитетын хэтхэм аш дырагьга штагь.

Адыгэ пышынэр шыжъынчыгъ

Мэфиллым зэүүкэ зэфэшьхяафхэр, зэнэкьюкухэр, къэгъэльзэгъонхэр, джэгухэр къэлэ цыыклоу Дамме щыкуюагъэх. Мы къалэр Саксоние районым хэхээ, Бремен уикымэ, сыхват гъогукэ унэсы. Ылэрэ ильсхэм адыгэхэр зыщыпсэухэрэ къэлэшхохэм фестивалыр аща-шыщтыгъэмэ, мыгъэ нахь псэуплэ цыыкло горэм щызэлүкіэнхуу рахъуухьагъ. Ащ пае Дамме, инэмыкыцэ Остердамме, къыхахыгъ. Чыылэр зэкүжье дэд, къабээ, дахэ. Нэбгырэ мин 16 нахь щыпсэурэп. Зэкэри зэрэшлэхэу къыпщехуу урамхэм уарыкло зыхыкэ, зэпэгушуатэх, зэфечэфхэу зэлэгъоюкыых. Ежхэр хэгъэкли, тэри тызыдэктыйкэ къытфечэфхэу сэлам къытахыщтыгъ. Нэмцыцхэм чыылэримэ атырихэу къызэрэсшшошыщтыгъэр Дамме дэсхэм зэблысагъэхъугъ. Адыгэ унагъоу мыш къыщызэлүкагъэхэм гухахьо хагуатэу зыщагъэпсэфыгъ. Къалэм ишьырытгээг-гупсэфыгъэ зэфэсым имэхъянэ диштагъ. Зэпэлэпчэ льэпкыр зэрэгэгущыкын ымыльэклэу, гу зецифэу зэхэсэгъ. Льэпкь шыуашэр зыщагъэлэгъуагъэ, льэпкь орэдхэр зыщагъэлгъуагъэх, льэпкь къашьохэр къызщашигъэхэ зэхахъэхэр мафэ къэс зэхашацъях. Ахэр зэклэ зыгээпсэфыгъиу аубытыгъэм щыкуюагъэх. Ащ къыщызэлүкагъэ адыгэ унагъохэр щыпсэуцъях, щызэдэшхагъэх, тофтухъэбэ зэмэллэужыгъохэм ахэлэжагъэх. Анахь пчыхъэзэхъэх шъхъаэр къалэм игуулэх ит гъэльэгъуаплэм щыкуюагъ. Льэпкыбызэр мэклиодми, льэпкыбылтыр klyuchlэ. Пшынэ къегъэлонри, адыгэ орэд къэлонри, къэшонри льым хэллэу адыгэ цыыфым къыдэхъух. Европэ къэралыгъохэм адыгэхэр ащызэбгырыдзыгъэ дэдэу ащ-псэух. Унэгъо 20 нахь зэрымис хэгъэгухэри щылэх. Ащ фэдэ чыылэм итхэу тикультурэ къаухумэн зэральэгъэгъэри зыныласа шылэх.

Концерт шъхъаэр зезыштэгье-
хэ Дышьэкл Фурканрэ Къодзэ
Оксанэрэ дахэу адыгабзэклэ
къэгущыягъэх, Жылокою Бланэ
фэлэпэласэу пщынэм адыгэ
мэкъямэхэр къыригъеуагъэх,
орэдьшо ныбжыкъэхэу Аксоул
Мертрэ Шахин Селинрэ адыгэ
орэдхэр егугъухээс агъэжын-
чыгъэх. Хэкум иорэдьшохэми
фестивалыр къагъэбайг. Къэ-
бартээ-Бэлькъарым щыщхэу Хъэ-
рэдүрэ Динэрэ Тейнэ Джамалрэ
зэххэхээ пстэуми ахэлэжьагъэх,
адыга макъэр шагъяалгъ

Джаш фэдэу лъэпкь иофыгьюхэм язэхэфынкы пшъхьапэу, лъэпкь культурээр ухумэгъэнымкээ ишүагъэ къаклоу ыкчи пстэуми анахь шъхьаалэу — адыгэхэр зэрипхыным фэорышлау — Европэ щэрджэсхэм яфестиваль мыгъэ къуагъэ. Тыквызэбгырыкъыжыгъ, шъхьадж ихэгъэгу еклюжыгъ, ау зэхэтшэгъэ гуфэбэнгъэм джыри бэрэтийгъышт, тизэпхыныгъэхэр ыгъэптыэштых.

ТІЭШЬУ Светлан.

Адыгэ Республикаэм изас- луженнэ журналист.

Европэ Адыгэ хасэхэм язэфэс хэлэжьагъэхэр.

клоасыгъэп, фестивалым кыышы-
зэфэссыгъэхэм иргүү ашыгъ,
исурэтхэр зыхэт къэгъэльэгъон-
хэр зэүхыгъагъэх.

Хэкур, хабзэр, бзэр — мы гүшүүшийн амыгъэрэхъятахэй километрэ шъэ пчагъэхэр кызызранэки, Европэ адигэхэм язэфэс тильэпкъягъухэр къеклонлагъэх. Аш фэдэу Нюрнберг Ѣылжсэурэ Гугъэжку Мурат километрэ 600 кызызэпичигь. Тэ, журналистихэмкэ (сэцн нэмийкэу Германием Ѣылжгэх Къэбэртээ-Бэлькъарым игъэзэтэу «Адыгэ псальэм» илофышэхэу Нэшшэптиджэ Замирээрэ Шэуджэн Аминэрэ) аш тыхырищэкигъ, ынаэ кыттыригъэтигъ, адигабзэктээ къэгүшүүнэу амал зэригботыгъэм ыгъяатхъяу, игопэ дэдэу иньдэлтъфыбзэ а маффэхэм ыгъэфедэштгэгъэ. Машинэ лъэпкъяу зэрысигъэр анах бэлахъяу алтытэхэрэм ашыц, аш пае «сику» ылозэ

хүхэрэй, ибыни Хельсинки ыщэжьыгъэх. Къызэриуагъэмкээ, шам адиги 120-рэ непэ Финляндием щэпсэу. Салам пшъэшьищрэ кэлищрэ ил. Ахэм гъесэнэгъэ дэгүү аригъэгъотынм пае Финляндиер къыхихыгъэу elo. А хэгъэгум иеджап! Эхэр зэккэми анах дэгүхузу ельтыэ. Ильфыгъэхэм адигабзи, хабзи, бзыпхы аригъашлэ шлоигтуу, мэгуүлэ, аш пае гъогу къыхэри къызээпичыг. Сыда аш фэдизэу адигагъэм фаллэрэ тым иунагъо Финляндием зыккашагъэр, хэкум къымыгъээжьэу? Тиупчэ иджэуап дгъэшлэгъуагъэ тлон тльэккыицтэп. «Мынъку пээккэмынълуу, унэе Ioф горэ къызээупхын умынъэккыицтмэ, хэкужъым исыгъуае хъущт, сисабийхэр згъэшхэнхэ фаеба? Сэ сиахьщэ заом хэстыхъагь. Зеклоным сыйыхьи, зыгъэпсэфийлэхэр сшыгъагъэх. Джи ахэр зэккэ зэхакутагъэх.

данием, Израиль, Адыгеим, Къе-
бартэе-Бэлькъарым, Къэрзэе-
Шэрджэсым, Пшызэ шъольыр,
Европэм арытхэм ятхаматэ-
хэр Германием къогъагъэх мы
зэлуклем пае. Адыгэ Республи-
кэм иллъиклохэу хэлжъагъэхэр
Лыныщэкъо Рэмэзанре Цы-
ккүшьо Аспъанре. Зэхэсыгъор
Германием зэрэшькюрэм елты-
тыгъэу апэрэ уччэу зэхажыгъэхэр
Европэ Адыгэ хасэхэм
я Федерацию фэгъэхыгъэр ары.
Ашкъэ къэгущылагъ Федерации-
ем ятхаматэу Дышъэкл Эр-
тан. Зыуж ит юфыгъохэр къы-
лотагъэх. Сирием къыкъижыгъэ
адыгэхэр Германием къызэрэ-
къуагъэхэр, ахэм іэпыігъу ара-
тыным зэрэдэлжъагъэхэр къы-
хигъэшыгъэх. Пшъэрьльт шъхъа-
лэу джы агъеуцуухэрэм ащищ
адыгэу Европэм исыр зэкъэ
къальытэнэу. Шамым къикы-
гъэхэр тэрэзэу пчыгъэхэп.
Гуышъэл пае, ежь Эртан зы-

Сыдигъокли анаIэ тетышт

Хабзэ зэрэхъугъэу, мэлдэлтэйгүй мазэу кийхъагъэм республикэм ипсэупIэхэр гъэкъэбзэгъэнхэм, аш пае шыхъафхэр ашызэхэшгээнхэм фэгъэхыгъэ унашьом АР-м и Лышихъэ джырэблагъэ кIэтхагъ. ИофшIэнхэр сидэу щитми гъецкIагъэхэу щимытэу, екIолIэкIэ гъэнэфагъэ киафэгъотыгъэн фаеу зэрэштыр кIигъэтхызызэ, АР-м иминистрэхэм я Кабинет хэтхэм, муниципальнэ образованиехэм япащэхэм пшъэрыль гъэнэфагъэхэр аш афиgъэуцугъэх.

Районхэм ыкли киалхэм ар ашыгъэцкIагъэ зэрэхъурэм зыщыдгъэгъозэнэу пстэумэ алэу Адыгэвэлэ иадминистрации зыфэдгъэзэг. Аш ипрес-күулыкыу кызэршыталауа-гъэмкIэ, джыри унашьор щимызэзи кымэфэ ужым псе-упIэхэм ягъэкъэбзэн рагъэжагъ. Адыгэвэлэ псеупIэ коим хахъэхэрэм ашыщэу по-селкэу Псэккүпсэ апэрэг. Кээлэ администрацием ишащэу

дэс ныбжыкIэхэр арих. Тю-гъогогоо ахэм шыхъаф ашыгъ. ХэкIыр Iуашыгъ, чыгхэмрэ куандэхэмрэ киаупкIыхъагъэх, гъульэхэр раупкIыгъэх. Нэужым киауджэм ыцэ ыкли хякIэхэм шуфэс зараахырэр зытэхгъэх пхъэмбгъушор дэхъагъум щагъэуцугъ.

ТыэрэшгъэгъозагъэмкIэ, Адыгэвэлэ иныбжыкIэхэрэх адэрхэм ауж кинэхэрэп. Рэхъатныгъэм иккIеухумэн фэгъ-

икуапIэхэу мыш илэхэр агъэ-кэбзагъэх, нахь куу ашыгъэх. Кэнаухэу урамынрыклохэрэм чыг кытамэхэр, хэкIэхэр бэу зэрэдэльхэм, зэрэшэхуагъэхэм апкI киикIыкIэ псы шоир киадэхыти, щагхэм адахъэштыгъ. Кэнаухэру агъэкъабзэхи, ар зимыгъэ чыпIэхэм защицдатыгъым, псым klyapIэ илэ хуугъэ, урамын кытхеха-жыгъэп. Кэлэм икоммуналнэ киулыкIхэм мы мафхэм а

ИофшIэнхэр лягъакуатэу ари кызыэрэтауагъэр. Джащ фэдэу мы урамын хэкIитэхуупIэ фашыгъагъэри Iуахыжыгъ, чыпIэр агъэкъэбзэжыгъ.

Ау аш фэдэхэкIитэхуупIэ мы чыпIэ закъор арэп зиагъэр. Цыфэу щыпсэухэрэми, организацээ зэфшхъафхэм, ежхэмкIэ нахь псынкIэ зэрэхъутын тетэу, зышифа-хэ чыпIэм хэкIыр щизытэра-

такъоштыгъ. Кээлэ администрацием ишащэ иунашьокэ ахэр зэкIэ Iуахыгъэх, чыпIэхэхэдээ ашыгъагъэхэр джыгъэкIэхых, зэтэргээсэхэх.

ТапэкIэ аш хэкIыр щизытэхуупIэхэм пстэуми макъэ арагъэу.

Мэлдэлтэйгүй кызыихъэкIэ мэфэку мафхэм шыхъафхэр зэхэшгээнхэрэх шэншшу хуугъэ. Адыгэвэлэ иадминистрации ипрес-күулыкыу тыэрэшгъэ-гъозагъэмкIэ, мы мэфэкоу киаагъэми аш фэдэ «мэфэку киабзэу» зэхашгэагъэхэм хызы-мэтшапIэ, организацэу, уч-реждэнеу кэлэм дэтын зэкIэ хэзигъэ имыгъэхэдээ. Шхъадж чыгогу кыгъэгъунэрэх югъэкъэбзагъ, уц цынену кэ-кыгъэхэдээ аупкIагъ, чыгхэр ыкли кондэ гъульэхэр раупкIыгъэх, Iуашыгъэх, мыгъулахэр киауп-кIыхъэх, ляпсэхэр агъэлэхэх, кэгъагъэхэр агъэтэйсэгъэх.

Мы мазэм имызакъоу, си-дигъокли Адыгэвэлэ аш хэхъэрэхэдээ ипсэупIэхэрэхэдээ, киэрэкIэнхэм, зэтэгээсэхэхэдээ, анаэ зэрэтэштын кээлэ администрацием щыкIа-гъэтхыгъ.

ХУУТ Нэфсэт.

Лыхэсэ Махьмудэ иунашьокэ зэгорэм котельнэр зэрэтиштэгъэ шьофэу аш илэ агъэкъэбзэжыгъ. Поселкэм дэс ныбжыкIэхэмрэ кээлэ администрацием иофишIэхэмрэ зэдеэхэзэ, хэкIуу мы шьофым илтигъээр ращыгъ, чыгыгъжхэр Iуахыгъэх, чыгур зээлиз ашыгъ. Нахь класу поселкэм иныбжыкIэхэмрэ кээлэхэр фэхъухи, аш иурамэу Хахъуратэм ыцэ зыхырэмэх хэкIыр тиращыгъ, чыг хуугъэу тетхэр раупкIыгъэх, Iуашыгъжыгъэх.

Мы псеупIэ коим хэхъэ киаджэу Хээлэхкьюа. Администрацием ипрес-күулыкыу кызыэрэшцауагъэмкIэ, аш идэхэхэ-гъоу федеральнэ автомобиль гъогум пэблагъэм игъэкъэбзэн кээлэхэр фэхъухгъэхэр киаджэм

зэгъэ дружинэ «Кавказ» зы-фиорэм шоигъоныгъэ зиэу хэхъагъэхэмрэ ныбжыкIэхэмрэ шыхъаф зедаши, урамэу Коммунистическэм, ар федеральнэ гъогум пэблагъ, чыгхэу ыкли кондэ гъульэхэу тетхэр раупкIыгъэх. МУП-у «Комсервис» зы-фиорэм иофишIэхэм ахэр Iуашыгъэх, гъогури кэнауу ре-кокIырэри агъэкъэбзагъэх, хэкIыр дащыгъ.

Ошх-осхэм псеу агъэуцорэр зыдэклющтимкIэ мы кэлэм ио-фиорэм илэхэр. Администрацием ипрес-күулыкыу кызыэрэшцауагъэмкIэ, кызыифэ-жыгъэхэм кыщыублагъэу аш икуапIэхэм ягъэкъэбзэн ыуж итых. Кэлэм иурамэу Шэуджэ-ным ыцэ зыхырэм тесхэм яльэукIэ пстэумэ аш псым

иофшIэн горэ кыыпфыкъокIыгъэми, ар зэфшыжын ольэккы, аш пае ип-тагъэхэр икодыкIхэрэп. Укызшы-уцугъэм етланэ лыпыодзээжы.

Документхэр зэкIэ зыбгэхыхъэкIэ, хэукононгъэхэдээ аупльэккүүш, SMS-кIэ макъэ кыуагъэу. Нэужым ари унэм уисэу ор-орэу огъэтэрээжы, пчагъэхэрэхэдээ аупльэккүүш, гупчэм улон ишыкIагъэп. Бгэххыгъэхэдээ тхалэхэр зэкIэ зыпхы-рыкIхэм, уаххтэр, мафэр, зыдэхын фэе тхалэхэр кыыпфагъэнаф-хэш, гупчэм иекIуалIэ. Чэзыум ухэ-тижын ишыкIагъэп.

Кыыхгэшгэшгээн фае едэгыгъоу «gosuslugi» зыфиорэм ишыуагъэкIэ элекционнэ шыкIэхэм тетэу Урысаем фэо-фэшIишшэм ехуу зэрэшгээц-кээрэп. Портал зыкын ишыуагъэкIэ тазырэу птэххэр зэбгэшшэштын, уиуаххти уипсауныгы кызыэтебгэ-нэштын.

ИШШЫНЭ Сусан.

Тхылъ гъэпсыннымкIэ Іэрыфэгъу

ТехнологиякIэхэр пытэу тишигъэнэгъэ хэуцохэу аублагъ. Аш дакIоу щи-гъэнэгъэми узэрэхэгъозэштыр нахь псынкIэ хьюу фежъагъ.

Ар дэгьоу кызыгырующытэйр цыфэу зэ нахь мыхъуми къэралыгъо фэо-фашхэм якызыэлкIэхэхан иофигоу пылтыр зыуштэгъэхэр ари. Апэрэ пэриохуитIоу ашкIэ къытажхэрэр — льээту тхылтыр яптынным ыпекIэ тэрэзэу документхэр угъюнхэр ыкли пешхоргъэшшэу чэзыур уубытынэр.

ЫпекIэ иофишIэм мэфэ псаукIэ зябгэтиупшынныш, хэбзэ орган зэфшхъафхэр къэпкIухъэхэзэ, чэзыу инхэм уахтэу ишыкIэхээ тхылхэр угъюнхэш, фэо-фашхэр кыыпфашхэм-нымкIэ льээту тхылъ тхылътигъ. Джы ар Адыгэ Республикаем щигъээзягъэ щыххуугъ, къэралыгъо ыкли муниципальнэ фэо-фашхэм зэбгэгъотынхэм пе порталахынхэдээ докуметхэр яптынхэдээ птэххэр.

Сыда къыкIырэри «Къэралыгъо фэо-фашхэм япортал»?

Мыр Интернетын ит сайтэу цыфын зыщихынш, электроннэ шыкIэхэм тетэу ишыкIэхэгъэ фэо-фашхэр фагъэ-цэклэнэм фэшI льээту тхылъ зыщихытэйр ари. Ар федеральнэ портал зыкIэу gosuslugi.ru зыфиорэр ари.

ЫпекIэ аш зыхтхэнэн иофигоу кыыпкIыштыгъ, хэуцохъафыкIыгъэ код къябгэхынэу щигъигъ. Джы лъэбэккүүш ныIеп пшыштыр: птэххэрэц, пцэ, уятэ ыцэ, уимобильнэ телефон иномер (е электроннэ почтэр), къэуугушысырэ паролыр иотхэх. Ареүштэу «унэе кабинет» уилэ мэххуу. Ятлонэрэр — а «унэе кабинетын» уипаспорт ыкли СНИЛС-м яномерхэр иогъаххэр. А къэбархэр къэралыгъо органхэм ябазэхэмкIэ

аупльэккүүх, тэрэзэу иптихагъэхэ зыхыкIэ, фэо-фэшI пстэу агъэцакIэрэм ыкли ахэр зэрэбгэфедэштхэм якъэбар кыредээ. Ящэнэрэр — узьшыцр къэбгэ-шыгкъэжынхэм фэшI паспортыр пыгъэу гупчэм окло. А гупчэхэр муниципальнэ образованиехэм, МФЦ-хэм ахэтых.

Сыда порталыр нахь зыкIэхэр-фэгъур?

Үнэм уисэми, узьшыфэе уахтэу ар пшын птэххэрэц. Анкетэм иптихагъэхэ зыхыкIэ, фэо-фашхэр кыыпфагъэцэклэнэхэмкIэ мэхханэ зиэ документ кыхуунэштэп. Справкэ зэфшхъафыбэ къэуугушынш, документын игъусэу яптынэу ишыкIэхэжээп, ахэр зэкIэ электроннэ шыкIэхэм тетэу хэбзэ иофишIэм зэлахыгъых.

Къэбархэр порталыр ибгахъэхээ

Адыгабзэмрэ лъэпкъ гупшысэмрэ

ЕГЪЭЖЬАПЛЭМ ЛЪАПСЭР ЩЭРЭПЫТ

Республикэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» и Хэсашхъэ изичэзыу зэхэсигьо мэлъильфэгъум и 7-м Мыекъуапэ щыкъуагъ. Адыгабзэм игъефедэн, лъэпкъ шэн-хабзэхэм язэгъешлэн, адыгэ буракым и Мафэ зэрагъэмэфэкъыщтым, шуухэм язекъо зэрэзэхащэштым, нэмикхэм атегущылагъэх, унэшьо хэхыгъэхэр аштагъэх.

Адыгэ Хасэм итхаматэу Лымыщэкъо Рэмэзан зэгъэпшэнхэр ышыхээ, юфыгъохэр щылэхэм къатегущылагъ. Адыгабзэм изэгъешлэн, игъефедэн унагъом, кълэццыкъу ыгыпэхэм къащегъэжъэгъэн зэрэфаем квакъырыкъызэ, Р. Лымыщэкъом къихигъэшыгъэхэр Адыгэ Хасэр зыхэлжъээзэ юфыгъохэр арь.

Кілэццыкъу ыгыпэхэм ящыкъэгъэ тхыльхэр афикъуухэрэп, мультфильмэхэр, театралованнэ едзыгъохэр адыгабзэкъо гэхъязыгъэхэу ящыкъягъэх. Адыгабзэр зышызэрагъэшлэрэ кілэццыкъу ыгыпэхэм ацхэм мэхъянэ яэу Р. Лымыщэкъом ылтыгагъ. «Чебурашка», «Катюша» зыфэпшоштхэм зидарыгъэхыхыкъу «Насып», «Жъюгъобын», фэшхъяфхэр нахьышу афаусынхэкъ.

Республикэм шэныгъээрэ зэсэныгъээрэкэ иминистрэу Кірэшэ Анзаурэ Лымыщэкъо Рэмэзанре зэдэгүүшигъуухэр зэдирягъэх, министрэр, аш иофыгъуухэр, кълээгъаджэхэр, кълэццыкъу ыгыпэхэм ялашхэр, нэмикхэри Адыгэ Хасэм заулэрэ къырагъэблэгъягъэх.

Тигумэкихэр шхъэнихыгъэу

Егъэджэн сыхыт пчъагъэхэр нахьыбэ шыгъэхэм, ящыкъэгъэ кілээгъаджэхэм язакъон зытегущылагъэхэр. Анахъеу зыгъэгумэкихэрэр егъэджэн тхыльхэр арь. Адыгабзэмкъо,

ямехъанэкъе зэфэшхъафых.

Р. Лымыщэкъом изэгъэпшэнхэм къащигъэшыгь министрэу А. Кірашэм изэфэхысыижъхэр. Куп хэхигъэ зэхажагъэу егъэджэн тхыльхэм, анахъеу методикэм фэгъэхын-

— Адыгэ гупшысэр ахэлтын фэшл аэрэ классым къыщуглагъэу адигабзэкъе егъэджэгъэнхэ фае, — къыуагъ Б. Бырсырим.

Шэныгъэлэжхэу адигабзэм изэгъешлэн, игъефедэн пыль-

Мыекъуапэ щыкъоштым игъэктохыгъэу тегущылагъэх. Жъоныгъуакъэм и 21-м юфхъабзэр нахьыпэкъе зерагъэпсийгъээм фэмыдэу шыкъиахэр къызэрэгтэхэрээр дэгъу, ау ахэр зэклэми икью къагурыорэп. Оред-

хэм япчагъэ зэрэхэкъырэр, шэныгъэхэмкъе кандидат е доктор хуунхэм фэшл адигабзэм ехыилагъэу тхэхэрэм, уштынхэр ышыхээрэм япчагыгы угыгээрэзэнэу зэрэшьмытири Адыгэ Хасэм щыхагъеунэфыкъигь.

Ны-тыхэр къырагъэблэгъэштых

Гумэкыгъоу ялэр къээшытээзэхуу Ацумыжъ Юсыф, Мигу Эдуард, Ламыкъо Эдуард, нэмикхэм яеплэхэхэр псын-klaloy гэцэкъэгъэнхэ фэе юфыгъохэм адештэх. Адыгабзэм изэгъешлэн фэгъэхыгъэ зэу-кэгъуухэм ны-тыхэр къараагъэблэгъэштых, хэклигъэхэм зэдягупшысэштых.

Шэжь мафэр

Кавказ заор 1864-рэ ильэсийн зэраухыгъэм фэгъэхыгъэ шыгъо-шэжь мафэм зэхахъэу

хэр къызэралохэрэм фэшл мэфэкъ мафэм езыгъашхэрэр къытхээх.

Адыгэ Республиком лъэпкъ юфхэмкъе, іэкъыб къэралхэм ашыгъисэурэ тильэпкъэгъухэм адиряэ зэпхыныгъэхэмкъе ыкы къэбар жүгъэм иамалхэмкъе и Комитет итхаматэу Шхъэлэхъю Аскэр иджеуп зэгъэжэгъэу угыгэйзээ. Аш Адыгэ Хасэм къызэрэшигъэу, шыгъо-шэжь мафэм зэхахъэу щылэштым Правительствэм, Парламентым, общественнэ движенихэм ялтыклохэр, культурэм юфыгъохэр, нэмикхэри хэлэжэштых. Аш фэдэ шэжь мафэхэм дунэе зэууклэгъуухэр ашызэхаш. Джэгунхэм, чэфынхэм паен — шэжьым мэхъанэу еттырэм зыкъегъээтигъэнэр, лээжхэр зэфэшгъэхэнхэр арь анахъеу анаэ зытэрадзэрэр.

Адыгэ Хасэм изэлүкъе хэлэжьагъэх Сташу Юрэ, Тхъаркъохъо Сафыет, Къуижъ Къэллан, Гүккэл Сусанэ, Емтыйль Юсыф, Бэгушъэ Алый, Кушуу

литэратурэмкъе егъэджэгъэнхэм фэшл іэпүгэгъу тхыль пчъагъэ къыдагъэкъигь — ар дэеу тлынтарэр, ау Адыгэ Хасэм гэсэнгъэхэмкъе икомитет илашхэр Удыкъэко Юрэ къызэрлигъэу, егъэджэн тхыль дэгүүхэу нахьыпэкъе еджалгэхэм ялагъэхэр щагъэзягъягъэх, іэпүгэгъу тхыльхэмрэ егъэджэн тхыльхэмрэ

гъэхэм, юф адашлэ. Ахъщэу аш пэлхъаштыри щылэш, юфыр лъялкотэштэу угугъэ хъушт.

Адыгэ Хасэм и Хэсашхъэхэтэу, филология шэныгъэхэмкъе докторэу Бырсыр Батырбый тигумэкигъохэм шхъэнихыгъэу татегущылэнэр къыхихи, игупшысэхэм ташигъэгъозагъ.

Ибрахым, Нэпшэкъуй Амин, Цыкылушо Аслын, фэшхъафхэм ягупшысэ къыхэдтэшьэр театрализованнэ едзыгъохэр, шэжь музыкальна произведенияхэр жыноныгъуакъэм и 21-м зэхахьем зэрэшьыгъэрэ шуалгъу хэлтээр цыфхэм нахьышу зэхягъэшьыгъиагъэн зэрэфаэр арь. Лээжжэр зээзыхырэ юфхъабзэм изэхэшэн дэгъо дгээхъаэзарыныр типшээриль.

Шыу зеклохэр

Хэгъэгу зэошхом Теклоныгъэр къызыщыдахыгъэр ильэс 73-рэ зэрэхъурэм фэгъэхыгъэу шыу зеклохэр Адыгэ Хасэм зэхишштых. «Щагъдым ижогъобын» аш зереджагъэхэр. Зэхэшкъо купым хэтэу Тхъапшэкъо Альберт къыуагъэхэм угъэгушо. Шы спортын зэгъэушмомбгүгъэнэмкъе аш фэдэ юфхъабзэхэр тищыкагъэх. Шуухэм адыгэ шуашахэр ашыгъыщтых, лъэпкъ шэн-хабзэхэр зэрахьаштых. Къуаджэу Фэдэ къызырагъэжъэныш, зы купыр Мыекъуапэ къынэсэшт, Тэхъутэмийкье районхэм, Адыгэхъялэ ягъогхэм арыкъоштых. Адыгэ къуаджэхэм зэууклэгъуухэр ашызэхашштых.

Адыгэ бира-къым и Маф

Мэлъильфэгъум и 25-м хэбзэ шапхъэхэм адиштэу адыгэ буракым и Мафэ ильэс къес хэтэгъэунэфыкъы. Тиреспублике къэцакъо зыфхъубгүгъэ мэфэкъир Урысъем ишьолтырхэм, іэкъыб къэралгъохэм ашагъэмэфэкъы, Адыгэ буракым и Мафэ ансамблэ цэргийоу «Налмэсир» чанэу хэлэжъэшт. Художественна пашэу Хъоджэе Аслын зэхэшэн юфхэм апыль.

Щылэнгъэр лъэклюатэ

Адыгэ Хасэм чиэнэгъэшхо ѿшыгъ. Культурэм, гэсэнгъэм афэгъэхыгъэ юфыгъохэм афэгъэзагъэу ильэсэйбэрэ Адыгэ Хасэм щылэжъэгъэ Шхъаплъээкъо Гүччыпсэ дунаим ехьжыгъ. Лымыщэкъо Рэмэзан аш ехыилагъэу къэгущылагъ, щылэжъэжъим фэшьыгъуагъэх.

Зэхэшэн юфхэм ахэлпягъэх. Хэсашхъэхэм хагъэхъащхэм атегущылагъэх. Адыгэ Хасэм игъэцэлэхэр куп Тхъапшэкъо Альберт хадзыгъ. Лъэпкъ шэн-хабзэхэм, нэмикхэри юфыгъохэм ар апыльышт.

Зэхахьем нэмикхэри юфыгъохэм къышалэтигъэх, унэшьо хэхыгъэхэр щырахъуухъагъэх.

Кілэццыкъу ыгыпэу «Налмэсир» илофышигъэм Адыгэ Хасэм ишытхуу тхыльхэр аратыжыгъэх.

ЕМТЫЛЬ Нурбай.

Сурэхэр Адыгэ Хасэм и Хэсашхъэ изэлүкъе къышытгэхъигъэх.

Баскетбол

КІЭУХЫМ ПШУАХЫНЫР ГУХЭКІ

«Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — «Уфимец» Уфа — 89:90 (15:19, 27:15, 21:25, 26:31).

Мэлдэлфэгъум мазэм и 7-м Адыгэ республикэ спорт Унэшхуу «Ошьутенэм» щызэдешлагъэх.

Зезышагъэхэр: П. Усков — Воронеж, В. Кудряков — С.-Петербург, Д. Гаврилин — Москва хэку.

«Динамо-МГТУ»: Гапошин — 20, Абызов — 19, Балашов — 12, Еремин — 30, Князев — 15, Милютин — 2, Усольцев, Россов.

«Уфимцем» къыхэшыгъэхэр: Харитонов — 17, Абдеев — 16, Маринин — 16, Исаков — 15, Петров — 13.

Урысыем баскетболымкэ изэнкоксуу суперлигэм ия 2-рэ куп зэрэшыкөрэм түтегушыгъэзыхъуклэ, «Динамо-МГТУ-м» чыпілеу къыштихын ылъэкыщтым тегупшице. Уфа икомандэ зэрэдешлагъэм гукэ къыфеджээзжээз, тиспортсменхэм щыклагъе афэтльэгъурэм тегье-гумэкы.

«Уфимцем» командэ лъэшхэм ашыщ. А. Исаковым, Е. Марининим, нэмыхыкхэм яешлаклэ узылепешэ. В. Абдеевым чыпіле хэхыгъэхэр кыгъотыххээ очко-уиц дэзгъохэр зеригъецахъэрээр зыпльэгъуклэ, илэпэлэсэнсигъэ угэгъэгушо. «Динамо-МГТУ-р» «Уфимцем» ебгъашэм ешлаклэ кыгъотырэм зэхъокыныгъэхэр ишыклагъэхэу ольтэ.

Пчагъэр зэрэлъыктуатэштгъэр: 19:22, 30:24, 44:44, 58:48, 63:59. Н. Ереминим очкоиту дэзгъохэр дэгъоу ыгъэцэллагъэх. А. Гапошиним очкоущ дэзгъохэр гьогогъуи 5 хъурджа-нэм ригъефагъэх. Тиешлаклохэм тагъэгүйээз кіэухым гумэкытвайабэ кытфахыгъ. Пчагъэр 77:75, къенагъэр такыкын 5 фэдиз, 82:80, къенагъэр такыкын 2. Зы таекыкын нахь макл къенагъэр: 86:82, 86:84, 88:86, нэгъеуплэгъуи 10 къенагъэр. Командэхэм шапхъэхэр аукъохээ тазыр дэзгъохэр хэкылпэхэу алтытэ. Пчагъэр 89:88,

ЯТІОНЭРЭ ЕШЛЭГҮҮР

«Динамо-МГТУ» — «Уфимец» — 93:83 (25:17, 22:16, 22:25, 24:25).

Мэлдэлфэгъум и 8-м «Ошьутенэм» щызэдешлагъэх.

«Динамо-МГТУ»: Гапошин — 35, Абызов — 14, Балашов — 7, Еремин — 15, Князев, Милютин — 2, Усольцев — 12, Майдорода — 6, Россов — 2.

Ятлонэрэ зэлуклэгъум «Динамо-МГТУ-м» иешлаклэ зэхъокыныгъэхэр фишыгъэх. Очкоущ дэзгъохэр дэгъоу ыгъэцэллагъэх, 32-м щыщу 15-р хэгъэм ридагъ. А. Гапошиним 9-р ридагъ. Илья Усольцевыр къахэшыгъ. Шъобжыр аш ыгъэхжээжъигъ, мээ заулэрэ ешлагъэп.

«Динамо-МГТУ-м» хъурджа-нэм ычэгэх хаклэхэр кытфахыгъ. Шыклагъэхэр зэригъефадагъэм ишлуагъэкэ зэлуклэгъур кыхыхыгъ. Тренер шхъа-

дагъ. Илья Усольцевыр къахэшыгъ. Шъобжыр аш ыгъэхжээжъигъ, мээ заулэрэ ешлагъэп.

Мэлдэлфэгъум и 11 — 12-м «Динамо-МГТУ-р» Чебоксары икомандэ тикъалэ щыукашт.

Сурэтим итхэр: «Динамо-МГТУ-р» «Уфимцем» дешэ.

Футбол. Ятлонэрэ купыр

ЗЭГУРЫЛОНЫГЪЭР — ЕШЛЭКІШІУ

«Ангушт» Назрань — «Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — 0:1.

Мэлдэлфэгъум и 8-м Назрань щызэдешлагъэх.

«Зэкъошныгъ»: Гиголаев, Ахмедханов, Шаюнов, Ещенко, Датхъужъ, Мамонов, Березов (Къэжар, 75), Дыхъу (Делэкъу, 46), Крылов, Иашэ (Негода, 80), Кадиев (Юрченко, 87).

Къэлапчъэм іэгуаор дэзидза-хъэр: Крылов — 61 (пенальтикэ).

Республикэ стадионым изытет ушытхъунэу щытэп, щешэгъуаешь, іэпэлэсэнсигъэм изакъоп бъгъефеден фаер. Клыачлэр нахь зищикигъэ чыпілем ушыбэнэн фае.

«Зэкъошныгъэр» теклоныгъэм икъидэхын нахь пэблэгъагъ. Тиешлакло Іашэ Анзор улговоир

къызетым, «Ангушт» иухумаклохэм ашыщ іэгуаом іэкл нэсигъ. Судьям пенальтир ыгъеунэфыгъ.

Денис Крыловыр лъэшэу зээгээ іэгуаор бысымхэм якъэлапчъэ ихъагъэ щычэрэгъугъ — 0:1.

— Тиешлаклохэм гутеныгъэ ин къызхагъэфагъ, — кытиуягъ «Зэкъошныгъэм» итренер шхъа-Іэу, Адыгэ Республиком изас-луженне тренерэу Ешыгоо Сэ-

фэрбий. — Ухъумэн юфыгъохэм ямызакъо, апэклэ зэрилтыштыгъэхэр кыхээзгэшти шыоигъу.

Іашэ Анзор 2017-рэ ильэсэм илтэгээгъэмэ, мыгъэ уштхъунэу ешээ. Анзор къэлэлчээпкын іэгуаор тыргъефагъ. Аш нэмыхыкхэм зыдаом, іэгуаор ли-нием шхъарыкыгъэу тиешлаклохэм альтагъ, ау судьям хуульгээ шыагъэр икъоу ылъэгъуягъэп, пчагъэм хигъэхъуягъэп.

Мэшэлахъ. 2018-рэ ильэсэм «Зэкъошныгъэм» ешээгъуи 6 илгээ, 5-р къыхыхыгъ, 1-р зэфэдэу аухыгъ.

ЗЭГҮЭПШЭНХЭР

Я 26-рэ ешлэгъухэм яклэуххэр зэтгэлапшэх.

«Динамо» — «Армавир» — 0:2, «Биолог» — «Афыпс» — 0:3, «Спартак» Вл — «Мэшыкъу» — 0:0, «Легион» — «Анжи-2» — 3:0, «Кубань-2» — «Академия» — 1:1.

ЧЫПІЛЭХЭР

1. «Армавир» — 61
2. «Афыпс» — 61
3. «Краснодар-2» — 43
4. СКА — 41
5. «Зэкъошныгъ» — 39
6. «Спартак» Н — 38
7. «Чайка» — 37
8. «Легион» — 36
9. «Черноморец» — 35
10. «Академия» — 33
11. «Биолог» — 32
12. «Мэшыкъу» — 27
13. «Ангушт» — 24
14. «Спартак» Вл — 20
15. «Анжи-2» — 16
16. «Динамо» — 14
17. «Кубань-2» — 11.

Мэлдэлфэгъум и 14-м «Зэкъошныгъэр» Адыгэ республикэ стадионым щыукашт къош Къэбэртэе-Бэлхъарын икомандэ «Спартак» Налшык. Ешэгъур пчыхъэм сыхъатыр 5-м аублэшт.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбый.

Зэхэзыагъэр
ыкИ къыдэзы-
гъэкъыр:

Адыгэ Республикэм лъэпкэ Йохэмкэ, Іэкъыб къэралхэм ашы-
псэур тильэлэгъэхъэм адярэй эзэлхын-
гъэхэмкэ ыкИ къэ-
бар жыгъэхъэм иамал-
хэмкэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

Редакциер
зыдэшылэр:

385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къаиыхырэр А4-кээ
заджэхэр тхажапхэу
зипчагъэлэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэльэу, шрифтыр 12-м
нахь цыкунэу щытэп.

Мы шапхъэхэм ади-
мыштэр тхыгъэхэр
редакцием зэкъегъэлжых.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зышаушыхыты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын Йохэмкэ, телерадиокъэтын-
хэмкэ ыкИ зэлъы-
Іэсикъэ амалхэмкэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
чыпэй гъэоры-
шапл, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зышаушыхытырэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗЭКІМКИ
ПЧАГЪЭР
4665

Индексхэр
52161
52162

Зак. 613

Хэутын узчи-
кэлхэнэу щыт ухажт
Сыхъатыр
18.00

Зышау-
хыхытыгъэх
ухажт
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шхъа-Іэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъа-Іэм
игуадзэр
Мэшлэкъо С. А.

Пшъэдэкъыж
зыхъырэ секретарыр

ЖакІмыкъо
А.З.